



ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl soudcem Tomášem Kocourkem v právní věci

žalobce: **A. K.**, narozen dne X
státní příslušnost U.
bytem D., V. P.
zastoupen advokátem JUDr. Jiřím Burešem
se sídlem Dukelských hrdinů 29, Praha

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
se sídlem Nad Štolou 3, Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 8. 2017, č. j. OAM-258/ZA-ZA11-ZA10-2017

takto:

- I. Žaloba **se zamítá**.
II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Vymezení věci

- 1 Žalobce podanou žalobou napadá v celém rozsahu shora označené rozhodnutí žalovaného, kterým byla zamítnuta jeho žádost o udělení mezinárodní ochrany podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 314/2015 Sb. (dále jen „zákon o azylu“). Žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedl, že žalobce požádal o udělení mezinárodní ochrany kvůli obavě z odvodu do armády v zemi původu a zapojení do bojových operací v probíhajícím válečném konfliktu, dále z obavy, že bude uvězněn pro vyhýbání se nástupu do armády a dále ze snahy legalizovat svůj pobyt v České republice a vyhnout se sankci vyhoštění, jež mu byla uložena, a z touhy žít zde dále se svou matkou.

- 2 Žalovaný konstatoval, že žalobce v průběhu správního řízení neuvedl žádné skutečnosti svědčící o tom, že vyvíjí jakoukoliv činnost, pro niž by mohl být pronásledován za uplatňování politických práv a svobod ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu. Z výpovědi žalobce tedy nevyplývá, že by byl v zemi původu vystaven jakémukoliv jednání odpovídajícímu pojmu pronásledování podle § 2 odst. 4 zákona o azylu, a proto azyl podle § 12 písm. a) neudělil.
- 3 Ve vztahu k důvodům udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu žalovaný uvedl, že daný výčet je taxativní, přičemž obavu z povolání do armády pod něj nelze podřadit. Snaha vyhnout se nástupu do armády není podle citovaného ustanovení sama o sobě azylově relevantní, zejména pokud se povinnost týká všech obyvatel země bez ohledu na jejich národnost, náboženství či politické přesvědčení. Branná povinnost patří mezi základní občanské povinnosti, a to i v případě, že v rámci jejího výkonu hrozí nasazení v bojových akcích ve válečném konfliktu, jako taková proto nemůže být považována za pronásledování ze strany státních orgánů odůvodňující udělení azylu. V této souvislosti žalovaný odkázal jak na ustanovení mezinárodních smluv (Úmluva o právním postavení uprchlíků z roku 1951, Mezinárodní pakt o občanských a politických právech, Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod) potvrzující tyto závěry, tak na vnitrostátní ustálenou judikaturu, podle níž obava z výkonu vojenské služby, případně z důsledků jejího nenastoupení, nezakládá odůvodněný strach podřaditelný pod § 12 zákona o azylu. Ostatně i v České republice je nenastoupení vojenské služby pokládáno za trestný čin (srov. rozsudek NSS ze dne 22. 12. 2004, čj. 7 Azs 321/2004 – 43).
- 4 Nadto žalovaný dodal, že obavy z nasazení v oblastech konfliktu nejsou důvodné, neboť v současné době jsou podle informace Ministerstva vnitra ze dne 24. 11. 2016 o situaci v zemi na východoukrajinské frontě nasazení pouze profesionální vojáci a dobrovolníci. Pokud by byl žalobce v souvislosti s výkonem povinné vojenské služby poškozen trestnou činností či porušováním práv a svobod, existuje v zemi původu zákonná možnost podat stížnost proti postupu policejních orgánů nebo jiných orgánů státní moci, jak plyne z informace Ministerstva zahraničních věcí ČR ze dne 1. 8. 2014, čj. 110105/2014-LPTP, a ze dne 25. 7. 2016, čj. 107283/2016-LPTP.
- 5 Ve vztahu ke zhoršené bezpečnostní situaci v zemi původu žalovaný uvedl, že ani ta nemůže být důvodem pro udělení azylu, neboť panuje pouze na východě Ukrajiny, a to jen ve 2 z celkových 24 administrativních oblastí země. Žalobce žil před svým odchodem ze země v Záporožské oblasti, která je pod plnou kontrolou současné proevropsky orientované vlády, a nelze se domnívat, že by se konflikt rozšířil i tam.
- 6 Žalovaný k tvrzení žalobce, že v ČR pobývá na základě povolení k trvalému pobytu jeho matka, konstatoval, že ani tato skutečnost není relevantní pro udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu. Pokud si žalobce přeje na území ČR pobývat s matkou, měl by za tím účelem stejně jako ona využít institutů zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“).
- 7 Žalovaný dále poukázal na to, že žádost žalobce se jeví jako účelová, neboť ji podal ve snaze legalizovat svůj pobyt v ČR. Žalobce přicestoval na území ČR na základě pracovního víza přibližně před třemi lety, avšak po vypršení jeho platnosti si jej již neprodloužil. Podle

výpovědi žalobce je hlavním důvodem, proč žádá o mezinárodní ochranu nyní, skutečnost, že byl před měsícem a půl zadržen policií na stavbě, za což mu bylo uloženo správní vyhoštění v délce 2 let. Žalovaný v této věci odkázal na judikaturu NSS, podle níž azylové řízení není prostředkem k legalizaci pobytu na území ČR či možností, jak zde získat pracovní povolení (rozsudek NSS ze dne 24. 2. 2005, sp. zn. 7 Azs 187/2004). Také fakt, že žalobce o udělení mezinárodní ochrany požádal až nyní, přestože na území ČR prokazatelně pobývá ode dne 23. 2. 2015, je třeba přičíst k jeho tíži, neboť „... o azyl je nutno žádat bezprostředně poté, co má k tomu žadatel příležitost, a to nejen z hlediska zeměpisného, ale i časového. Jakkoliv totiž není v zákoně o azylu stanovena konkrétní lhůta, v níž je po překročení hranice potřeba požádat o azyl, je třeba, aby podání žádosti o azyl následovalo skutečně neprodleně po vstupu do ČR, nebrání-li tomu nějaké závažné okolnosti.“ (rozsudky NSS ze dne 20. 10. 2005, sp. zn. 2 Azs 423/2004, a ze dne 9. 2. 2006, sp. zn. 2 Azs 137/2005). Pokud konflikt v zemi původu probíhá od roku 2014, mohl žalobce kvůli tvrzené obavě z povolání do armády žádat o mezinárodní ochranu na území ČR dříve, nikoliv až poté, co byl sankcionován správním vyhoštěním v roce 2017.

- 8 Podle žalovaného tedy žalobce neuvedl ve své žádosti žádné skutečnosti, které by bylo možné podřadit pod některý z důvodů pro udělení azylu taxativně vymezených v § 12 zákona o azylu.
- 9 K možnosti udělení azylu za účelem sloučení rodiny podle § 13 zákona o azylu žalovaný sdělil, že z žádných jemu dostupných informací nevyplývá, že by byl v České republice udělen azyl některému z rodinných příslušníků žalobce. Dále žalovaný uvedl, že se zabýval rodinnou, ekonomickou a sociální situací žalobce, přihlédl i k jeho věku a zdravotnímu stavu, avšak neshledal v jeho případě žádný důvod hodný zvláštního zřetele, který by odůvodňoval udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu.
- 10 Ve vztahu k možnosti udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu došel žalovaný k závěru, že nejsou dány zákonné důvody pro její udělení, neboť nebylo prokázáno, že by žalobci při návratu do země původu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu. K doplňkové ochraně za účelem sloučení rodiny dle § 14b zákona o azylu žalovaný uvedl, že z žádných jemu dostupných zdrojů nevyplývalo, že by byla doplňková ochrana udělena některému z rodinných příslušníků žalobce.

Obsah žaloby a vyjádření k žalobě

- 11 Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného z důvodu, že v řízení o udělení azylu byl porušen § 2 odst. 1 a 4, § 3, § 50 odst. 2, 3 a 4, § 52, § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“). V doplnění žaloby ze dne 21. 9. 2017 žalobce potvrdil, že napadá rozhodnutí v plném rozsahu, žalobní body však směřoval pouze proti těm částem rozhodnutí, v nichž nebyla žalobci udělena doplňková ochrana dle § 14a odst. 1, 2 písm. b) a c) zákona o azylu. Žalobce dále doplnil, že v případě nuceného návratu na Ukrajinu by došlo k porušení čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“), s tím, že mu hrozí trestní stíhání pro vyhýbání se nástupu do armády, neboť mu již byl doručen povolávací rozkaz.

- 12 Žalobce v doplnění žaloby ze dne 21. 9. 2017 namítl, že v průběhu řízení o udělení mezinárodní ochrany uvedl, že žil ve městě Energodar v Záporožské oblasti, a že zemi původu opustil, neboť Ruská federace ovládla značné území Ukrajiny a na velké části jejího území probíhají válečné operace, kterých se účastní řada ozbrojených skupin a vojáků Ukrajiny a Ruské federace.
- 13 Žalobce nesouhlasil s hodnocením žalovaného ohledně bezpečnostní situace v zemi původu. Ze zpráv, z nichž žalovaný v rozhodnutí vycházel, podle něj plyne, že situace na Ukrajině není stabilní, nýbrž že se pouze velice pozvolna zlepšuje. Namítl, že v průběhu řízení uvedl, že v místě jeho bydliště probíhají válečné operace a dochází ke střetům povstalců s armádou. Doplnil, že nad městem přelétají drony, které jsou sestřelovány, a situace v místě bydliště žalobce je tedy velmi nebezpečná.
- 14 Žalobce namítl, že žalovaný nevycházel z aktuálních informací o bezpečnostní situaci v zemi původu, nezjistil tak řádně skutkový stav a informace nehodnotil komplexně. Žalobce zdůraznil, že zemi původu opustil, neboť tam bezpečnostní situace byla neúnosná a on se necítil v bezpečí. Poukázal na to, že ze zdrojů doložených žalovaným vyplývá, že bezpečnostní situace v Doněcké oblasti není bezpečná.
- 15 Žalobce odkázal na informace ze správního spisu, podle nichž se vzhledem k pokračujícím bojům na východní Ukrajině velké části obyvatelstva potýkají s rozsáhlým násilím od obou stran konfliktu. Žalobce dále citoval pasáže z blíže nespecifikované zprávy, jež uvedla, že na Ukrajině bylo zabito nejméně 4 700 lidí a více než 10 000 bylo zraněno. Zpráva popsala rozdělení země na tři části, přičemž první část tvoří pevnina ovládaná Kyjevem, druhou část Krym, který fakticky spadá pod ruskou jurisdikci, a třetí část tvoří Doněcká a Luhanská oblast, v nichž vládou separatisté podporovaní Ruskem. V bojových zónách utrpěla infrastruktura rozsáhlé škody a ekonomická produkce se v důsledku konfliktu dramaticky snížila.
- 16 Žalobce dále odkázal na zprávu Úřadu Vysokého komisaře OSN pro lidská práva o stavu lidských práv na Ukrajině za období od 1. 12. 2015 (*správně patrně 2014 – pozn. soudu*) do 15. 2. 2015, podle níž dopad konfliktu na lidská práva lidí žijících v oblastech postižených boji ve východních částech Ukrajiny je dramatický a často život ohrožující. Podle této zprávy po době klidu na sklonku loňského roku docházelo v oblastech nepřátelských střetů k trvalému a plošnému ostřelování hustě obydlených civilních oblastí všemi stranami konfliktu.
- 17 Žalobce uvedl, že podle Úřadu Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky dne 15. ledna 2015 ukrajinské úřady oznámily, že v zemi je 642 861 zdokumentovaných vnitřně vysídlených osob, z nichž mnoho je sociálně zranitelných, včetně starších osob a osamocených žen s dětmi. Ukrajinská vláda zpočátku spoléhala na dobrovolníky a dobrou vůli místních přijímajících společenství a nereagovala okamžitě na rostoucí příliv lidí prchajících před násilím na východní Ukrajině. Dne 20. října 2014 přijal ukrajinský parlament zákon o zajištění práv a svobod vnitřně vysídlených osob. Nicméně vnitřně vysídlené osoby uváděly, že se setkávaly s obrovskými administrativními potížemi, které jim nedovolovaly užívat práva daná ukrajinskými zákony, a i když vláda spustila programy omezené pomoci, rozsah a dosah pomoci pravděpodobně nebude k naplnění potřeb všech jednotlivců a rodin

stačit. Provizorní podmínky, v nichž žije většina vnitřně vysídlených osob v kolektivních střediscích, již nebudou dlouho udržitelné. Situace je kromě toho zhoršována očekávanými výpadky v dodávkách energie v této zemi, což pravděpodobně postihne celou populaci, ale zejména to v nepoměrně větší míře způsobí problémy vnitřně vysídleným osobám v provizorních přístřešcích.

- 18 Žalobce namítl, že žalovaný v odůvodnění rozhodnutí výše uvedené informace potvrdil a konstatoval, že ozbrojený konflikt na východní Ukrajině má i nadále výrazný dopad na lidi žijící v zóně konfliktu.
- 19 Podle žalobce uvedené zprávy dále hovoří o tom, že byla omezena svoboda pohybu v zemi a lidé jsou nuceni vykonávat podřadné práce. Je nasnadě, že velice obdobná situace je již dlouhodobě na východě Ukrajiny, kde boj zasáhl Doněckou oblast, Dněpropetrovskou oblast a Luhanskou oblast. I z letmé komparace informací o zemi původu je patrné, že veškerá tvrzení žalobce se zakládají na pravdě a v případě jeho návratu do země původu by byl ohrožen na životě.
- 20 Žalobce uzavřel, že s ohledem na výše uvedené je zřejmé, že v případě návratu do země původu mu hrozí přímé a bezprostřední nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 1 a 2 písm. b) zákona o azylu.
- 21 Žalobce dále poukázal na to, že žalovaný si ve svém odůvodnění protiřečil, když na jedné straně uvedl, že žalobci v případě návratu do vlasti nehrozí vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, avšak na druhé straně uvedl, že v zemi původu žadatele probíhá ozbrojený konflikt.
- 22 Žalobce dále vyjádřil obavy, že v případě svého návratu na Ukrajinu bude trestně stíhán, neboť nenastoupil do armády, přestože mu byl doručen povolávací rozkaz. V této souvislosti poukázal na článek 3 Úmluvy, který je třeba vykládat ve světle judikatury Evropského soudu pro lidská práva tak, že stanoví závazek České republiky nevystavit žádnou osobu, jež podléhá její jurisdikci, reálnému nebezpečí ohrožení života či vystavení mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání, mimo jiné tím, že bude vyhoštěna či v důsledku jiných okolností donucena vycestovat do země, kde by jí taková újma hrozila. S ohledem na to, že žalobce nenastoupil do vojenské služby, je patrné, že mu hrozí v jeho vlasti trestní stíhání.
- 23 Žalovaný ve vyjádření k žalobě ze dne 17. 10. 2017 popřel oprávněnost žalobních námitek a současně s nimi nesouhlasil, neboť neprokázaly, že by porušil ustanovení správního řádu a zákona o azylu. Žalovaný na svou obranu namítl, že v řízení o žádosti žalobce shromáždil potřebné podklady o situaci na Ukrajině. Konkrétně posoudil situaci v Záporožské oblasti, neboť ve městě Energodar měl žalobce poslední bydliště a byt, kde v současné době nikdo nebydlí. K žalobci přistupoval individuálně a zhodnotil všechny jím tvrzené důvody pro udělení mezinárodní ochrany ve všech jejích formách. Podklady o bezpečnostní situaci na Ukrajině byly přiměřeně aktuální. Žalovaný dále uvedl, že ve svém rozhodnutí důsledně vycházel ze spolehlivě zjištěného stavu věci a rozhodnutí

náležitě odůvodnil. Žaloba podle něj spočívá převážně v obecných žalobních námitkách proti hodnocení bezpečnostní a politické situace na Ukrajině žalovaným.

- 24 Žalovaný dále namítl, že v žalobě nejsou uvedeny žádné skutečnosti, z nichž by bylo možné dospět k závěru, že žalobci hrozí v případě návratu do vlasti přímo či reálně vážná újma. Záporožská oblast je plně pod kontrolou ukrajinské ústřední vlády. Napětí a aktivity proruských sympatizantů se objevily na jaře roku 2014 a od té doby podle dostupných informací nedocházelo k žádným dalším bezpečnostním incidentům. Žalovaný z opatřených podkladů nezjistil žádné bezpečnostní incidenty uvedené žalobcem v žalobě (válečné operace za účasti vojáků Ukrajiny a Ruské federace v místě bydliště žalobce, přelety bezpilotních letadel). Záporožská oblast, kde se nachází Energodar, poslední bydliště žalobce, rozhodně není oblastí postiženou boji, což nevyplývá ani ze zprávy Úřadu Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky ze dne 15. 1. 2015, na niž žalobce převážně odkazoval.
- 25 Žalovaný v této souvislosti odkázal na zprávu ve správním spise ze dne 24. 11. 2016, Situace v zemi, Politická a bezpečnostní situace, vojenská služba, vnitřně přesídlené osoby. Žalovaný konstatoval, že v únoru roku 2015 navíc bylo uzavřeno stranami konfliktu na východě Ukrajiny příměří. Přestože i po uzavření příměří docházelo ke střetům, šlo o incidenty nižší intenzity a v současnosti je stranami konfliktu vyjadřován zájem na zachování úplného příměří. Žalovaný označil za nedůvodné tvrzení žalobce o hrozbě pronásledování na Ukrajině ve smyslu čl. 9 odst. 2 písm. e) nové kvalifikační směrnice v důsledku odepření výkonu vojenské služby.
- 26 Žalovaný dále odkázal na opatřené podklady o bezpečnostní situaci na Ukrajině, podle nichž není pochyb o tom, že na Ukrajině neprobíhá takový konflikt, který by bylo možné považovat za mezinárodní či vnitřní ozbrojený konflikt dle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Podle žalovaného je třeba rozlišovat vnitřní ozbrojený konflikt a ozbrojené střety ukrajinských bezpečnostních složek a proruských separatistů, které probíhají ve dvou oblastech z celkového počtu 24 administrativních oblastí Ukrajiny. Žalovaný v této souvislosti odkázal na ustálenou judikaturu soudů (rozsudek NSS ze dne 25. 3. 2015, čj. 3 Azs 259/2014 - 26), podle níž bezpečnostní situaci na Ukrajině nelze dříve, ani v současné době klasifikovat jako „totální konflikt“, neboť probíhající ozbrojený konflikt nedosahuje takové intenzity, že by každý civilista z důvodu své přítomnosti na území Ukrajiny byl vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy. Konflikt je izolovaný pouze na východní části Ukrajiny, přičemž jeho intenzita i v dotčených oblastech výrazně kolísá. Bezpečnostní incidenty se v současnosti soustřeďují k tzv. linii dotyku. Od znatelného snížení bojů v říjnu 2015 dochází k častému lokálnímu propuknutí bojů na linii dotyku. V průběhu první poloviny roku 2017 platilo na linii několik příměří, která byla pravidelně porušována ať jednou, nebo druhou stranou. V roce 2015 a 2016 nedocházelo k bezpečnostním incidentům v žádné z dalších oblastí kromě Luhanské a Doněcké oblasti. Konflikt nemá charakter totálního konfliktu a žalobce musí podle citovaného rozsudku (čj. 5 Azs 28/2008-68) prokázat dostatečnou míru individualizace, a to například tím, že prokáže, že již utrpěl vážnou újmu nebo byl vystaven přímým hrozbám způsobení vážné újmy.
- 27 Žalovaný konstatoval, že z žaloby ani ze zjištění žalovaného nevyplývá nic, z čehož by bylo možné učinit závěr, že právě v případě žalobce by výkon vojenské služby

představoval vážnou újmu ve smyslu § 14a odst. 1 a 2 písm. b) zákona o azylu. Žalovaný dále odkázal na usnesení NSS ze dne 11. 12. 2015, čj. 5 Azs 134/2014 – 48, s tím, že důvody uvedené žalobcem v žalobě již v podrobném odůvodnění rozhodnutí vyvrátil. Nenastoupení vojenské služby po prokazatelném doručení povolávacího rozkazu žalobci sice může být důvodem k trestnímu stíhání, pokud by žalobce doručený povolávací rozkaz takto převzal a vojenskou službu nenastoupil, avšak k tomu v případě žalobce nedošlo.

- 28 Žalovaný se rovněž zabýval žalobcem tvrzenou hrozbou skutečného nebezpečí vážné újmy podle § 14a odstavce 2 zákona o azylu. Shledal přitom, že žalobce neuvedl žádnou skutečnost, z níž by vyplývalo, že by byl na Ukrajině vystaven skutečně hrozícímu nebezpečí vážné újmy podle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Žalovaný zopakoval, že mezi důvody pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu nelze zařadit ani obavu žalobce z povolání do ukrajinské armády, případně obavu z potrestání za nenastoupení do vojenské služby, neboť branná povinnost je zcela legitimní občanskou povinností a je právem každého svrchovaného státu vymáhat plnění této povinnosti.
- 29 Žalovaný v závěru uvedl, že se rovněž zevrubně zabýval otázkou, zda žalobci v případě návratu do vlasti nehrozí vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu. Zopakoval, že bezpečnostní situace se na Ukrajině v roce 2015 a 2016 relativně uklidnila, ale situace na východě Ukrajiny zůstává nadále napjatá. Zdůraznil, že k bezpečnostním incidentům v žádné z dalších ukrajinských oblastí, kromě Luhanské a Doněcké oblasti, nedocházelo. Vycházel přitom z aktuálních informací o bezpečnostní situaci na Ukrajině. Na základě informací z opatřených podkladů shrnul, že v zemi původu žalobce, konkrétně v Záporožské oblasti, neprobíhá takový ozbrojený konflikt, jehož důsledky ve vztahu k žalobci by bylo možno pokládat za vážnou újmu podle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu.

Posouzení žaloby

- 30 Soud ověřil, že žaloba, včetně jejího doplnění ze dne 21. 9. 2017, byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Jde tedy o žalobu věcně projednatelnou.
- 31 Ze správního spisu soud zjistil, že žalobce dne 2. 4. 2017 podal žádost o udělení mezinárodní ochrany (a současně proběhl i pohovor k žádosti), v níž uvedl, že žil na Ukrajině v obci Energodar v Záporožské oblasti. Pobýval také v Polsku a Maďarsku a na území České republiky bydlí od února 2015. Je bez náboženského a politického přesvědčení. Cítí se být Rusem, ukrajinsky ani nemluví, což je dáno tím, že vyrůstal ve městě plném Rusů a svůj čas trávil více s nimi než s Ukrajinci. Do České republiky jel za přivýdělkem na základě pracovního víza. Poté, kdy skončila jeho platnost, nevrátil se na Ukrajinu, neboť je potencionálním vojákem a musel by bojovat s Rusy, proti nimž nic nemá a bojovat s nimi nechce. Uvedl, že má sice byt v Záporoží, ale i tam pravidelně chodí kontroly z vojenské správy a chtějí, aby narukoval. Předložil svůj povolávací rozkaz. Vojenskou službu vykonával mezi lety 2002 a 2003. Česká republika je jeho cílová země, na Ukrajinu by se nechtěl vrátit ani v případě, že by tam konflikt neprobíhal z důvodu, že na ni nemá hezké vzpomínky. V Rusku by žít nechtěl, protože by tam měl stejné příjmy

jako na Ukrajině, a tím by si tedy moc nepomohl. Na Ukrajině má jen příbuzné po matce. V České republice má matku, která zde pobývá na základě povolení k trvalému pobytu.

- 32 Ze správního spisu dále vyplývá, že pro posouzení žádosti žalovaný shromáždil jako podklad zprávu Amnesty International z dubna 2016 o trestu smrti, informaci Ministerstva vnitra ČR ze dne 24. 11. 2016 o politické a bezpečnostní situaci, vojenské službě a vnitřně přesídlených osobách, zprávu Freedom House z ledna 2017 o svobodě ve světě 2017 – Ukrajina, výroční zprávu Amnesty International 2016/17 – Stav lidských práv ve světě – Ukrajina, výroční zprávu Human Rights Watch z ledna 2017 – Ukrajina, zprávu Úřadu Vysokého komisaře OSN pro lidská práva z 9. 12. 2016 o stavu lidských práv na Ukrajině za období od 16. 8. 2016 do 15. 11. 2016, informaci Ministerstva zahraničních věcí ČR ze dne 25. 7. 2016 o možnosti podat stížnost proti postupu příslušníků policejních orgánů či jiných orgánů státní moci, informaci Ministerstva zahraničních věcí ČR ze dne 3. 6. 2016 o situaci neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti a o návratu do vlasti po dlouhodobém pobytu v zahraničí a informaci Ministerstva zahraničních věcí ČR ze dne 1. 8. 2014 o politické situaci na Ukrajině po nástupu prezidenta Porošenka, o postavení osob sympatizujících s bývalou premiérkou Tymošenkovou, o postavení osob sympatizujících s bývalým prezidentem Janukovyčem, o možnosti přestěhování se v rámci Ukrajiny, o možnosti vyhledání pomoci v případě poškození způsobeného trestnou činností či porušováním práv a svobod a o možnosti podat stížnost proti postupu příslušníků policejních orgánů či jiných orgánů státní moci.
- 33 Dalšími podklady pro vydání rozhodnutí byla žádost o udělení mezinárodní ochrany, protokol o pohovoru, čestné prohlášení o totožnosti ze dne 5. 4. 2017, protokol o převzetí cestovního dokladu ze dne 5. 4. 2017, kopie cestovního dokladu č. AK939534, kopie víza č. 002097349 a výjezdního příkazu č. AKT0223756, kopie ukrajinského povolávacího rozkazu do armády, kopie nájemní smlouvy ze dne 11. 4. 2017. Žalobce byl s podklady pro vydání rozhodnutí seznámen dne 18. 7. 2017. Po seznámení s výčtem podkladů rozhodnutí se k nim žalobce nechtěl vyjadřovat. Nenavrhoval doplnění podkladů pro rozhodnutí, ani se nechtěl vyjádřit ke zdrojům informací a způsobu jejich využití. Pouze závěrem dodal, že by chtěl pracovat, a dotázal se na dobu, po kterou může pracovat, když ještě není vydáno rozhodnutí.
- 34 Soud posoudil žalobu v rozsahu řádně a včas uplatněných žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu ke dni vydání tohoto rozsudku, a to vzhledem k účinnosti článku 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“). Tento článek vyžaduje, aby soudy prvního stupně přezkoumávající rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany posuzovaly projednávaný případ dle právního a skutkového stavu ke dni rozhodnutí soudu. Členské státy Evropské unie byly povinny výše uvedený závazek transponovat do vnitrostátního právního řádu do 20. 7. 2015 (viz čl. 51 odst. 1 procedurální směrnice). Vzhledem k tomu, že Česká republika obsah této směrnice netransponovala do svého vnitrostátního právního řádu, ač tak měla nejpozději do 20. 7. 2015 učinit, má ustanovení předmětného článku přímé účinky a užije se na tento případ, protože žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána po tomto datu (čl. 52 odst. 1 věta první procedurální směrnice). Procesní pravidla vyplývající z čl. 46

odst. 3 procedurální směrnice se proto prosadí na úkor § 75 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).

- 35 Soud rozhodl o žalobě v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. bez jednání; žalovaný vyjádřil s tímto postupem výslovný souhlas, žalobce pak udělil souhlas *implicite*, neboť na výzvu soudu ve stanovené lhůtě nesdělil, že s rozhodnutím věci bez jednání nesouhlasí.
- 36 Obecná tvrzení žalobce obsažená v žalobě a zopakovaná v jejím doplnění ze dne 21. 9. 2017, že v řízení byla porušena vyjmenovaná ustanovení správního řádu s citací jejich textu, nejsou žalobním bodem ve smyslu § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s.
- 37 Dle ustálené judikatury je žalobním bodem konkrétní (tj. ve vztahu k žalobci a k projednávané věci individualizované) skutkové tvrzení doprovázené konkrétní právní argumentací, z nichž plyne, z jakých důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné. Líčení skutkových okolností nemůže být toliko typovou charakteristikou určitých „obvyklých“ nezákonností, nýbrž zcela jasně individualizovaným, a tedy od charakteristiky jiných konkrétních skutkových dějů či okolností jednoznačně odlišitelným popisem. Žalobce je povinen vylíčit, jakých konkrétních nezákonných kroků, postupů, úkonů, úvah, hodnocení či závěrů se měl žalovaný vůči nim dopustit v procesu vydání napadeného rozhodnutí či přímo rozhodnutím samotným, a rovněž je povinen ozřejmit svůj právní náhled na to, proč se má jednat o nezákonnosti. Právní náhled na věc se přitom nemůže spokojit toliko s obecnými odkazy na určitá ustanovení zákona bez souvislosti se skutkovými výtkami. Pokud žalobce odkazuje na okolnosti, jež jsou popsány či jinak zachyceny ve správním či soudním spisu, nemůže se jednat o pouhý obecný, typový odkaz na spis či jeho část, nýbrž o odkaz na konkrétní skutkové děje či okolnosti ve spisu zachycené, a to tak, aby byly zřetelně odlišitelné od jiných skutkových dějů či okolností obdobné povahy a aby bylo patrné, jaké aspekty těchto dějů či okolností považuje žalobce za základ jimi tvrzené nezákonnosti (viz usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 20. 12. 2005, čj. 2 Azs 92/2005 – 58). Na tomto právním názoru setrval rozšířený senát NSS i v rozsudku ze dne 24. 8. 2010, čj. 4 As 3/2008 – 78, v němž s odkazem na své předchozí, výše citované usnesení potvrdil, že náležitost žaloby dle § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. je splněna, pokud jsou z tvrzení žalobce seznatelné skutkové děje a okolnosti individuálně odlišitelné od jiných ve vztahu ke konkrétnímu případu žalobce, jež žalobce považoval za relevantní k jemu domnělé nezákonnosti správního rozhodnutí; právní důvody nezákonnosti (či nicotnosti) napadeného správního rozhodnutí pak musí být tvrzeny alespoň tak, aby soud při aplikaci obecného pravidla, že soud zná právo, mohl dostatečně vymezit, kterým směrem, tj. ve vztahu k jakým právním předpisům bude směřovat jeho přezkum.
- 38 Těmto požadavkům ovšem výše uvedená tvrzení žalobce nedostála, neboť jde pouze o citaci ustanovení právních předpisů, která měla být porušena, aniž by žalobce uvedl konkrétní skutečnosti či právní argumentaci, o něž svá tvrzení o nezákonnosti rozhodnutí opírá. Není na soudu, aby nahrazoval procesní aktivitu žalobce a dohledával ve správním spisu konkrétní nezákonnosti (viz rozsudek NSS čj. 4 As 3/2008 – 78, bod 31). Za řádně formulované a včasné žalobní body tak lze považovat pouze námitky, byť mnohdy obecné, obsažené v doplnění žaloby ze dne 21. 9. 2017. V tomto rozsahu soud přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí.

- 39 Podle § 28 odst. 1 a 2 zákona o azylu mezinárodní ochrana se udělí ve formě azylu nebo doplňkové ochrany; shledá-li ministerstvo při svém rozhodování, že jsou naplněny důvody pro udělení azylu podle § 12, 13 nebo 14, udělí azyl přednostně. Neshledá-li ministerstvo důvody k udělení ani jedné z forem mezinárodní ochrany, odůvodní své rozhodnutí ve vztahu k oběma formám mezinárodní ochrany.

Podle § 12 zákona o azylu se azyl udělí cizinci, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec

a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo

b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Podle § 14a odst. 1 zákona o azylu se doplňková ochrana udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.

Podle § 14a odst. 2 zákona o azylu se za vážnou újmu podle tohoto zákona považuje

a) uložení nebo vykonání trestu smrti,

b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu,

c) vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo

d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.

- 40 Žalobce uvedl v průběhu správního řízení jako důvody pro podání žádosti o mezinárodní ochranu, že v případě jeho návratu do země původu mu hrozí vězení, nebo odvod do armády a nasazení do bojů. Žalovaný posuzoval žádost žalobce z hlediska všech azylových důvodů dle § 12, § 13 a § 14 zákona o azylu a rovněž z hlediska doplňkové ochrany dle § 14a a § 14b zákona o azylu, a to v dostatečném rozsahu, své úvahy řádně odůvodnil a dospěl ke správnému závěru. Žalobce ve své žádosti neuvedl žádné důvody, které by byly relevantní z hlediska udělení azylu ani doplňkové ochrany.

- 41 Předně je třeba přisvědčit tvrzení žalovaného obsaženému ve vyjádření k žalobě, že podklady o bezpečnostní situaci na Ukrajině jsou přiměřeně aktuální, popisují stav v zemi původu v roce 2016 a 2017. Sám žalobce se dovolává na svoji podporu zpráv ještě starších, které se vztahují k roku 2015 (zpráva Úřadu Vysokého komisaře OSN pro lidská práva ze dne 15. 2. 2015 a zpráva Úřadu Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky ze dne 15. 1. 2015). Tyto zprávy se týkají období před uzavřením druhé minské dohody ze dne 12. 2. 2015, která znamenala významný pokrok a vyústila ve zmírnění bojů (např. stažení těžkých zbraní z kontaktní linie). Těmito zprávami, které nejsou součástí spisu, soud důkaz neprovedl, neboť nesměřují ke zjištění skutkového stavu k rozhodnému časovému okamžiku (leden 2018). Žalobcovy námitky proti hodnocení bezpečnostní a politické situace na Ukrajině a jeho obava z hrozby vážné újmy při návratu do vlasti nejsou důvodné. Žalobce uvedl, že v případě návratu do země původu mu hrozí přímé

a bezprostřední nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 1 a 2 písm. b) zákona o azylu, aniž by upřesnil, v čem konkrétně má hrozba mučení, nelidského či ponižujícího zacházení spočívat. Žalobce v této souvislosti pouze popsal obtížný život vnitřně vysídlených osob (tedy uprchlíků z Doněcké a Luhanské oblasti a Krymu), který se ho však netýká, neboť žalobce nebude v případě návratu nucen podstoupit vnitřní přesídlení z důvodu nepříznivé bezpečnostní situace. Dále zmínil, že v případě návratu by byl ohrožen na životě. Je tedy zřejmé, že ačkoliv se žalobce v žalobě dovolává § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu, ve skutečnosti míří na písm. c) tohoto ustanovení, neboť se s ohledem na probíhající boje obává o svůj život.

- 42 Žalobce v průběhu správního řízení uvedl, že bydlí ve městě Energodar, které se nachází na severozápadě Záporožské oblasti. Namítl, že zemi původu opustil, neboť bezpečnostní situace byla neúnosná a on se necítil v bezpečí, přičemž odkázal na zprávy o situaci v Doněcké oblasti, ačkoliv se jeho bydliště nachází v odlehlé části Záporožské oblasti. Žalovaný shromáždil podrobné zprávy o zemi původu, které se zabývají aktuální situací na Ukrajině v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na východě země a případnými potyčkami v jiných oblastech země původu. Z napadeného rozhodnutí je patrné, že se žalovaný zabýval posouzením, zda žalobci hrozí v případě návratu na Ukrajinu vážná újma dle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Na stranách 9 a 10 svého rozhodnutí přitom žalovaný dospěl k závěru, že nejsou dány důvody pro udělení doplňkové ochrany na základě uvedeného ustanovení. Doplňkovou ochranu lze žadateli přiznat jen za podmínky, že existuje skutečné nebezpečí vážné újmy. Spojení „skutečné nebezpečí“ souvisí s otázkou pravděpodobnosti, že se obava z vážné újmy naplní, a s požadovaným důkazním standardem. Podstatu testu reálného nebezpečí vymezil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 26. 3. 2008, čj. 2 Azs 71/2006 – 82: *„Reálným nebezpečím (srov. rovněž § 14a odst. 1 zákona o azylu, jež užívá ve stejném významu slovní spojení „skutečné nebezpečí“) nutno rozumět, že ve významném procentu případů obdobných situaci stěžovatele dojde k nežádoucímu následku, takže stěžovatel má dobré důvody se domnívat, že takovýto následek může s významnou pravděpodobností postihnout i jeho... Ani test „reálného nebezpečí“ ale nedosahuje intenzity trestního standardu „nade vše pochybnost“, ani důkazního standardu užívaného v zemích common law v civilních věcech („vyšší pravděpodobnost že ano, než že ne“ [balance of probabilities]).“*

- 43 Podle zprávy Ministerstva vnitra ČR ze dne 24. 11. 2016 o situaci na Ukrajině se politická a bezpečnostní situace v zemi v letech 2015 a 2016 stabilizovala. Bezpečnostní incidenty se na území Ukrajiny omezovaly na okolí tzv. linie dotyku, hranice mezi územím kontrolovaným povstalci z Luhanské a Doněcké oblasti a ukrajinskou armádou. Od září 2016 platilo na linii další příměří, které bylo pravidelně porušováno. Avšak podle vládních i nevládních výročních zpráv nedocházelo v roce 2015 k bezpečnostním incidentům v žádné z dalších ukrajinských oblastí kromě Luhanské a Doněcké oblasti. Záporožská oblast je podle zprávy Ministerstva vnitra ČR pod kontrolou ukrajinské ústřední vlády. Napětí a aktivita proruských sympatizantů se objevily na jaře 2014, nicméně podle dostupných informací od té doby nedocházelo k žádným dalším bezpečnostním incidentům. Z výroční zprávy Human Rights Watch ze dne 12. 1. 2017 plyne, že k ozbrojeným střetům v roce 2016 docházelo pouze na východě Ukrajiny v Doněcké a Luhanské oblasti, což potvrzuje i zpráva Úřadu Vysokého komisaře OSN pro lidská práva ze dne 9. 12. 2016. Lze proto přisvědčit tvrzení žalovaného, že ze žádné zprávy o zemi

původu neplyne, že místo bydliště žalobce je ohroženo probíhajícími boji. Ostatně sám žalobce citoval pouze výňatky popisující situaci v Doněcké a Luhanské oblasti, a to ještě ze zpráv z počátku roku 2015 před uzavřením druhé minské dohody. Provedení dalších důkazů žalobce nenavrhl.

- 44 Na základě zpráv o zemi původu shromážděných žalovaným je tedy zřejmé, že Ukrajina se ke dni vydání napadeného rozhodnutí nenacházela ve stavu tzv. totálního konfliktu – tj. situaci, že již pouhá přítomnost osoby na území této země nebo regionu ji vystavuje reálnému nebezpečí ohrožení života a tělesné integrity (shodně viz usnesení NSS ze dne 15. 1. 2015, čj. 7 Azs 265/2014 – 17). Z obecně dostupných zpráv nevyplývá, že by se tato situace ke dni rozhodování soudu zhoršila, žalobce k této skutečnosti žádný důkazní návrh nevznosl.
- 45 Za této situace bylo povinností žalobce prokázat dostatečnou míru individualizace, tj. že on osobně by pravděpodobně byl vystaven jako civilista útoku v rámci probíhajícího ozbrojeného konfliktu. Potřebná míra individualizace je naplněna zpravidla tehdy, když žalobce již utrpěl vážnou újmu nebo byl vystaven přímým hrozbám způsobení vážné újmy, nebo pokud ozbrojený konflikt probíhá právě v tom regionu země původu, ve kterém skutečně žalobce pobýval, a nemůže nalézt účinnou ochranu v jiné části země, nebo pokud jsou u žalobce dány jiné faktory (osobní, rodinné či jiné), které zvyšují riziko, že se žalobce stane terčem svévolného (nerozlišujícího) násilí (viz rozsudek NSS ze dne 17. 12. 2015, čj. 5 Azs 158/2015 – 24). Žalobce ve správním ani soudním řízení neprokázal, že by před odjezdem ze země původu utrpěl v důsledku ozbrojeného konfliktu vážnou újmu nebo byl takovou újmou ohrožen. Žalobce ze země původu naposledy odcestoval v roce 2015, tedy v době, kdy již probíhal konflikt ve východní části země. Žalobce nebydlel v místě, které je zasazeno ozbrojenými operacemi, nýbrž ve městě Energodar v Záporožské oblasti. Žalobce neuvedl v řízení žádné skutečnosti, z nichž by vyplýval jakýkoliv důvod, který by zvyšoval riziko, že se stane v zemi původu jakožto civilista terčem svévolného násilí. Žalovaný tedy správně dovodil, že žalobce nesplňuje podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu.
- 46 Žalobní bod týkající se § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu a jeho aplikace na případ žalobce je tedy nedůvodný. Žalovaný si opatřil dostatek aktuálních podkladů pro posouzení této otázky a jeho rozhodnutí odpovídá konkrétním skutkovým okolnostem daného případu. Nelze tedy přisvědčit tvrzení žalobce, že si žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí protiřečí, neboť ačkoliv v Luhanské a Doněcké oblasti probíhá ozbrojený konflikt, žalobce jím jako civilista bydlící v Energodaru nebude ohrožen na životě ani zdraví, neboť jej nic nenutí zdržovat se u linie kontaktu ukrajinské armády a povstalců.
- 47 Žalobce dále poukázal na sociální zranitelnost a překážky v uplatňování práv vnitřně vysídlených osob v důsledku ozbrojeného konfliktu na východě Ukrajiny, přičemž citoval zprávu Úřadu Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky ze dne 15. 1. 2015. Ačkoliv je pravdou, že dle zpráv obsažených ve správním spisu čelí tyto osoby překážkám v uplatňování sociálních práv, platí to pro obyvatelstvo, které bylo nuceno opustit oblasti sužované boji na východě Ukrajiny, mezi něž však žalobce nepatří, neboť bydlí v Záporožské oblasti, kde boje neprobíhají, jak již bylo výše zmíněno. Problematické

postavení vnitřně přesídlených osob se žalobce netýká, neboť on se v této situaci nenachází.

- 48 V závěru doplnění žaloby ze dne 21. 9. 2017 žalobce zmínil, že má obavu z trestní represe za nenastoupení vojenské služby, a dovodil, že v případě nuceného návratu do země původu by byl porušen čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Soud se touto námitkou zabýval z pohledu aplikace § 12 zákona o azylu, neboť jak dovodila již široce etablovaná judikatura, skutečnost, že žalobce může být povolán k výkonu vojenské služby a nasazen do bojových operací na východě země, může být v obecné rovině relevantní právě z pohledu azylu jakožto privilegované formy mezinárodní ochrany. To platí i pro hrozbu sankcí za nenastoupení výkonu služby. Touto otázkou se podrobně zabýval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 17. 12. 2015, čj. 5 Azs 158/2015 – 24, a to právě ve vztahu k situaci na Ukrajině. V uvedeném rozhodnutí navázal především na rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie ze dne 26. 2. 2015 ve věci *Andre Lawrence Shepherd* (C-472/13). Soud se proto v návaznosti na stručné skutkové výtky obsažené v žalobě zabýval zákonností napadeného rozhodnutí i ve vztahu k rozhodnutí o neudělení azylu, přičemž vycházel z právního názoru Nejvyššího správního soudu, resp. Soudního dvora Evropské unie, s nimiž se ztotožnil a neshledal důvod odklonit se od nich.
- 49 Je třeba předeslat, že branná povinnost je jednou z významných povinností státních občanů ke státu, jehož jsou občany. V době ozbrojeného konfliktu, do něhož je tento stát zavlečen, resp. hrozby konfliktu je tato povinnost ještě významnější a naléhavější. Požadavek státu, aby občan splnil brannou povinnost a případně se z toho titulu i aktivně zapojil v rámci mobilizace do ozbrojeného konfliktu, v němž je ohrožena svrchovanost státu a jeho územní celistvost, je zcela legitimní a nemůže bez dalšího představovat akt pronásledování nebo hrozbu vážné újmy (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 8. 2012, čj. 2 Azs 17/2012 – 44). Azylové právo neposkytuje právní ochranu jednání žadatelů o mezinárodní ochranu, kteří bez relevantních důvodů odpírají státu, jehož jsou občany, splnění své základní povinnosti, tj. podílet se na jeho obraně (při dodržení všech mezinárodněprávních pravidel vedení ozbrojeného konfliktu, zejména těch, které jsou součástí mezinárodního humanitárního práva). V opačném případě by aplikace azylového práva destruovala obranyschopnost cizího státu.
- 50 Z pohledu aplikace § 12 zákona o azylu je rozhodující, zda žadatel o mezinárodní ochranu má odůvodněný strach z pronásledování pro některý z azylově relevantních důvodů. Pojem pronásledování je definován v § 2 odst. 4 zákona o azylu jako závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování. Uvedené ustanovení je transpozicí čl. 9 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. 12. 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“) a musí být vykládáno v jejím světle. Dle čl. 9 odst. 2 písm. e) kvalifikační směrnice může být za pronásledování považováno trestní stíhání nebo trest za odepření výkonu vojenské služby za konfliktu, jestliže by výkon vojenské služby zahrnoval zločiny nebo jednání spadající mezi důvody vyloučení uvedené v čl. 12 odst. 2 (tj. zločin proti míru, válečný zločin nebo zločin proti lidskosti ve smyslu

mezinárodních dokumentů obsahujících ustanovení o těchto zločinech, vážný nepolitický zločin, čin, který je v rozporu se zásadami a cíli OSN uvedenými v preambuli a v člancích 1 a 2 Charty OSN).

- 51 Jinými slovy řečeno, mezinárodní ochranu ve formě azylu lze udělit osobě, jestliže se odůvodněně obává, že by mohla být trestně stíhána nebo by jí byl uložen trest z důvodu, že odepré výkon vojenské služby za konfliktu. To ovšem pouze za omezující podmínky, že při výkonu vojenské služby by docházelo ke zločinům proti míru, válečným zločinům, zločinům proti lidskosti. Trestní stíhání v případě odeprání vojenské služby za konfliktu, při němž k uvedeným z pohledu mezinárodního práva protiprávním jevům nedochází, nepředstavuje akt pronásledování, a tedy důvod pro udělení azylu. Naopak je zcela legitimní, aby stát, jenž se nachází v konfliktu, vynucoval plnění branné povinnosti a nařízené mobilizace i prostředky trestního práva.
- 52 V situaci, kdy žalobce v řízení konzistentně a věrohodně uváděl jako jeden z důvodů podání žádosti o mezinárodní ochranu, že se obává povolání k výkonu vojenské služby a především pak nasazení do ozbrojeného konfliktu na východě Ukrajiny, bylo povinností žalovaného shromáždit takové zprávy o zemi původu, na jejichž základě by bylo možno posoudit, zda žalobci skutečně hrozí povolání k výkonu vojenské služby a nasazení do bojových operací na východě Ukrajiny a pokud ano, zda v ozbrojeném konfliktu nedochází k porušování pravidel mezinárodního válečného, resp. humanitárního práva.
- 53 Předně soud uvádí, že podle informace Ministerstva vnitra ČR ze dne 24. 11. 2016 byli na podzim 2016 demobilizováni všichni vojáci sloužící v armádě na základě dříve vyhlášených vln mobilizace, na frontě zůstali pouze profesionální vojáci a dobrovolníci. Žádná další vlna mobilizace vyhlášena nebyla. Soud nad rámec nezbytně nutného doplňuje, že právě uvedenou informaci lze verifikovat zprávou francouzské OFPRA z května 2017 z pozorovací mise uskutečněné na Ukrajině, která je soudu známa z jeho úřední činnosti (dostupná v anglickém jazyce na: <https://www.ofpra.gouv.fr>). Ačkoliv žalobce předložil povolávací rozkaz na červenec 2016, o jehož pravosti lze mít pochybnosti plynoucí z toho, že žalobce racionálně nevysvětlil, jak se povolávací rozkaz dostal do jeho dispozice (pobývá v České republice nepřetržitě od roku 2015), je zřejmé, že k další mobilizaci v zemi původu nedochází. Zprávy o zemi původu tedy vyvrací odůvodněnost obav žalobce z nasazení do bojových operací na východě země.
- 54 Žalovaný přesto za účelem zhodnocení charakteru ozbrojeného konfliktu na východě Ukrajiny opatřil jako podklad pro vydání rozhodnutí zprávu Úřadu Vysokého komisaře OSN pro lidská práva o stavu lidských práv na Ukrajině ze dne 9. 12. 2016. Tato zpráva se vztahuje k období od 16. 8. 2016 do 15. 11. 2016 a je zaměřena na popis stavu bojových operací s tím, že popisuje i excesy, k nimž dochází na obou bojujících stranách. Ze zprávy vyplývá, že obnovení závazku dodržovat příměří podle rámcového rozhodnutí Trilaterální kontaktní skupiny ze dne 21. 9. 2016 vedlo zpočátku ke zmírnění bojů na územích, na něž se toto rozhodnutí vztahovalo. Avšak válčící strany nedodržovaly závazek v plném rozsahu, což v říjnu vyústilo v nárůst intenzity bojů, a nadále tak docházelo k usmrcení či zranění civilistů. Byl také zaznamenán určitý pokrok ve vyšetřování porušení lidských práv v souvislosti s některými násilnými incidenty. Byť i nadále dochází k ozbrojeným střetům, je zřejmé, že jejich intenzita oproti roku 2014 a počátku roku 2015 výrazně klesla,

zejména v období roku 2015 bylo z okolí kontaktní linie evakuováno civilní obyvatelstvo, výrazně poklesl počet nasazených těžkých zbraní, nedochází k plošnému ostřelování oblastí stále obydlených civilisty, pravidelně jsou organizovány výměny zajatých vojáků. Zpráva Human Rights Watch popisuje trestní stíhání představitelů dobrovolnických jednotek zapojených v minulosti do bojů na straně vládních vojsk (batalion Ajdar, batalion Tornádo), a to za trestné činy, jichž se tyto jednotky v minulosti dopustily (únosy, loupeže, mučení, znásilnění atd.).

- 55 Ze shromážděných zpráv svědčících o charakteru bojových operací a podmínek, které je doprovází, vyplývá, že ojediněle dochází na obou stranách konfliktu k excesům. Na druhou stranu jsou opakovaně vyhlášována příměří a konflikt je tlumen diplomatickou cestou. Z veřejně dostupných informací je známo, že ačkoliv Ukrajina není smluvním státem Statutu Mezinárodního trestního soudu, učinila dne 17. 4. 2014 a 8. 9. 2015 dvě prohlášení ve smyslu čl. 12 odst. 3 Statutu Mezinárodního trestního soudu, v jejichž důsledku byla tomuto soudu přiznána pravomoc vyšetřovat a stíhat zločiny, k nimž na území Ukrajiny došlo po 21. 11. 2013 (<https://www.icc-cpi.int/ukraine>). Na počátku roku 2015 se přitom zintenzivnilo úsilí o evakuaci osob bydlících v místech, která jsou bezprostředně zasažena boji. Ukrajinské orgány vedou vyšetřování trestných činů, kterých se dopustili příslušníci armády nebo dobrovolnických praporů. Z toho tedy plyne, že Ukrajina jakožto jedna ze stran ozbrojeného konfliktu činí opatření proti tomu, aby bojovými operacemi bylo zasaženo civilní obyvatelstvo, a je připravena stíhat i případné válečné zločiny a zločiny proti lidskosti, resp. umožnit jejich stíhání Mezinárodnímu trestnímu soudu. Je tedy málo pravděpodobné, že by žalobce mohl být v rámci zapojení do bojových operací, byl-li by vůbec povolán, veden ke spáchání takových zločinů.
- 56 Za této situace pak bylo na žalobci, aby s dostatečnou přesvědčivostí prokázal, že jednotka, ke které patří (resp. v níž má vykonávat vojenskou službu), provádí nebo v minulosti prováděla operace, které jí byly přiděleny, za takových podmínek, že je vysoce pravděpodobné spáchání činů, jejichž povaha odpovídá činům dle čl. 12 odst. 2 kvalifikační směrnice (viz rozhodnutí Soudního dvora EU ve věci *Shepherd*, body 42 a 43). Ze zpráv o zemi původu nevyplyvá, že by všechny vojenské jednotky byly nasazeny do ozbrojeného konfliktu a že by všechny vojenské jednotky páchaly válečné zločiny či zločiny proti lidskosti. Bylo tedy na žalobci, aby prokázal, v jaké vojenské jednotce bude vykonávat vojenskou službu, že se tato vojenská jednotka bezprostředně podílí na bojových operacích na východě Ukrajiny a že v této jednotce v minulosti došlo ke spáchání válečných zločinů nebo zločinů proti lidskosti (nebo je na základě známých skutečností pravděpodobné, že k tomu dojde v budoucnu). Žalobce nicméně ve správním řízení neuvedl žádné konkrétní skutečnosti (ve výše uvedeném smyslu), natož aby je prokázal, pouze obecně uvedl, že hrozí, že bude povolán k výkonu vojenské služby. Z této skutečnosti ovšem nelze dovodit přiměřenou pravděpodobnost, že žalobce bude nucen podílet se při výkonu vojenské služby na páchání válečných zločinů či zločinů proti lidskosti. Případný trest, který žalobci hrozí za nenastoupení vojenské služby, tak nelze objektivně považovat za pronásledování ve smyslu § 2 odst. 8 ve spojení s § 12 zákona o azylu, interpretovaných ve světle čl. 9 odst. 2 písm. e) kvalifikační směrnice.
- 57 Z rozsudku Soudního dvora EU ve věci *Shepherd* a rozsudku NSS čj. 5 Azs 158/2015 – 24 dále vyplývá, že na případy žadatelů o mezinárodní ochranu, kterým v důsledku odepření

výkonu vojenské služby hrozí trest, je v obecné rovině možné aplikovat čl. 9 odst. 2 písm. b) a c) kvalifikační směrnice, podle nichž lze za pronásledování považovat právní, správní, policejní nebo soudní opatření, která jsou sama o sobě diskriminační nebo jsou prováděna diskriminačním způsobem, a nepřiměřené nebo diskriminační trestní stíhání nebo trestání. Pod toto pravidlo by totiž teoreticky bylo možné podřadit i tresty ukládané osobám, které odmítly nastoupit k výkonu vojenské služby. Soudní dvůr EU nicméně ve shora citovaném rozsudku dovodil, že uložení trestu odnětí svobody nebo propuštění z armády z důvodu odepření povinnosti vykonat službu nejsou s ohledem na legitimní výkon práva dotyčného státu udržovat ozbrojené síly považována za natolik nepřiměřená nebo diskriminační, že by patřila mezi akty pronásledování. Stát má nepochybně legitimní důvod uložit osobě, která odmítá vykonat vojenskou službu, i trest odnětí svobody, aby udržel svoji bojeschopnost. Tím spíše to platí v situaci lokálně omezeného ozbrojeného konfliktu, u něhož nelze vyloučit, že eskaluje do regulérní válečné situace, a to i za účasti cizího státu. Ze zprávy Ministerstva vnitra ČR ze dne 24. 11. 2016 plyne, že za trestný čin odpírání hrozí trest odnětí svobody v délce trvání dvou až pěti let. Hrozící tresty zjevně nejsou vzhledem k zájmu na obranyschopnosti země nepřiměřené, a nemohou tak být považovány za pronásledování. Přiměřenost těchto opatření je možné dokladovat srovnáním se sazbou trestu odnětí svobody trestného činu nenastoupení mimořádné služby (za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu) v ozbrojených silách (§ 373 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník) v České republice, která činí jeden rok až pět let.

- 58 Soud podotýká, že dle zmíněné zprávy je nenastoupení výkonu vojenské služby trestným činem pouze za podmínky, že předtím byl dotyčnému doručen povolávací rozkaz. Žalobce při pohovoru uvedl, že obdržel alespoň čtyři předvolání do armády, předložil však pouze jedno (na 26. 7. 2016), ačkoliv zemi původu opouštěl dle připraveného plánu, nikoliv živelně, bez možnosti vzít si s sebou nezbytné doklady osvědčující důvody odjezdu ze země původu. O pravosti předloženého předvolání má soud závažné pochybnosti, neboť není zřejmé, jak mohlo být žalobci doručeno, když se od roku 2015 zdržuje na území České republiky, v zemi původu nebyl. Nemá tam ani žádného člena rodiny (je rozvedený, bezdětný, matka žije v České republice, otec zemřel), přitom ani není pravděpodobné, že by bylo možné doručit povolávací rozkaz prostřednictvím jiné osoby. Žalobce tedy věrohodně neprokázal, že se nachází v postavení osoby, která se již dopustila trestného činu proti branné povinnosti. Není ani pravděpodobné, že by žalobce mohl tento trestný čin spáchat po návratu do země původu, neboť dle shromážděných zpráv o zemi původu již mobilizace neprobíhá.
- 59 Soud tedy uzavírá, že žalobce nesplňuje podmínky pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu, i kdyby mu v případě návratu do země původu hrozilo povolání k výkonu vojenské služby a nasazení do bojových operací na východě Ukrajiny, popř. uložení trestu za odepření výkonu vojenské služby. Žalobní bod je nedůvodný.

Závěr a rozhodnutí o náhradě nákladů řízení

- 60 Vzhledem k tomu, že žalobní body jsou nedůvodné, a soud nezjistil žádnou vadu, k níž by byl povinen přihlídnout i bez námítky, byla žaloba zamítnuta (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).
- 61 O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nebyl v řízení úspěšný, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému soud náhradu

nákladů nepřiznal, neboť mu nevznikly náklady převyšující náklady na běžnou administrativní činnost.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů je stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 24. ledna 2018

Mgr. Tomáš Kocourek, v. r.
soudce